

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Deliberatium genus. Capvt I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Πέψης ἐκ πλαφυρῆς ἀπὸ νέων ἐρχομένη.
 αμ,
 Βούλῳ δὲ ἵππεύονται ἐπ' ἀνδρῶν ἐαρῖνοι-
 σιμ.
 Αἰὶ τ' ἔνθα ἄλλος πεποσῆται, αἰ δὲ τὸ
 ἔδω.
 Ὁς τῶν ἔδωκα πολλὰ νέων ἄπο, ἔκ κλισιά-
 αμ
 Ἡτὼν ὁ προπαύει βασιλεὺς ἑπιχόωντο.
 Πάδὲν εἰς ἀγογῆμ.

Cogitur scilicet populus à nouem vocalif-
 fimis præconibus, instat apum tacematim ef-
 fusarum conuolat, conflurgunt Principes,
 concionantur. Agamemnonis maiestas quæ-
 dam dicendi propria est, in Menelao suavis
 elucet breuiloquentia, Nestori melleum flu-
 men cordi est, Viyses fundit orationem den-
 sam, & hybernis nauibus simillimam. Hæc
 civilis eloquentiæ cinabula, quæ si recte cõ-
 sideretur, ante Epidicticam cœpit, sed nun-
 quam perfectionis culmen attingit, antequam
 exornatiua huius, & nateatis Suadae, ve-
 luti quodam vberè fecundaretur. Duo au-
 tem sunt eloquentiæ civilis, quantum com-
 plecti quidem licet, brachia, quorum alterum
 in suasionibus, & dissolutionibus viger. Alterum
 in controuersijs, & iudicijs sese promit
 vberius. In his enim quasi quibusdam gloriæ
 theatri hæc facultas semper floruit, atque
 dominata est. Quamobrem vt totam hanc e-
 loquentiæ rationem liquidius complectamur,
 in genus deliberatiuum, & iudiciale di-
 uidemus.

Duo eloque-
 tia civilis
 brachia.

Deliberatiuum genus.

CAPVT I.

DEMONSTRATIUI generis diuicias contem-
 plati, nunc quasi ex amœnissimis hortis
 in aulam sanctiorem progredimur.
 Deliberatiuum genus est, in quo cœlestis
 Minervæ domicilium, sacrarium The-
 midis, rationis, & prudentiæ sedes, fons men-
 tis, iudicij, & consiliorum omnium.
 Εξ οὗ τὰ κενὰ βλαστάνει βυλεύματα.
 Is olim nobilissimis ingenijs aditus ad
 laudem fuit, hic dicendi campus, hic cufus
 gloriæ, hic triumphorum ornatum seges, hoc

Aeschylus
 in tragœdia
 de septem ad
 Thebas.

eloquentiæ quoddam seminarium. Atheni-
 ensis quippe, & Romana respublica cum ex
 Aristocratiâ regreantur, & vnicuique, qui
 modo ius haberet sententiæ, liceret de rep. &
 opinari, & dicere, quam non oratorum co-
 piam effuderunt? Iogens erat animorum im-
 petus, omni conatu properantium ad decus.
 Inuitabant suis pretijs res maximæ, de qui-
 bus decernebatur, titillabat dulcis illecebra
 gloriæ, & monebat respublicæ amplitudo,
 & si nihil decus publicum, priuatum certe
 commodum, cum inde amplissima fierent
 rebus familiaribus accessiones, nonnunquam
 incitabat. Hinc Demosthenes, hinc Cicero-
 nes, hinc Aeschines, & Hortensij, hinc Cotte,
 & Hyperides vigorem, & spiritus in rebus
 sumpsertunt.

Postquam mutatus est Reipub. status, &
 penes vnum omnia fuerunt, volitans illa
 concionum libertas imperio paulatim restri-
 cta, & quæ antea in publico disceptabantur,
 ab innumeris ad paucos traducta, inter san-
 ctioris aulae priuatos parietes agitata sunt.
 Et hæc certe longè melior, si non ad eloquen-
 tiam acuendam promptior ratio.

Nam quot per deliberatiuum genus in istis
 Democratijs importata fuerunt incommoda,
 qui concionum fluctus, quæ actorum tragœ-
 diae fuerunt, quis ignorat?

Oratorijs
 suo mliis
 nocentiss.

Quotus enim erat inter istos oratores, qui
 synecete studeret respublicæ, qui priuatis non
 esset insecutus commodis, qui venalem lin-
 guam non haberet? Itaque cum ad morum
 peruersitatem audax illa, & armata loquen-
 tia accederet, ea ab oratoribus in populum
 gerebantur, quæ iniustissima, & crudelissima
 ciuitates multæ expertæ sunt.

Nunc igitur in regno à popularibus illis
 concionibus exclusum deliberatiuum genus
 locum habet, partim in Principum consisto-
 rijs, vbi civilis prudentia, & consummata in
 rebus peritia, cum graui, & ponderosa qua-
 dam eloquentiæ forma vim obinnet: partim
 etiam in cõciõibus sacris, & ad populû
 hortationibus, quæ illuminatam sapientiam,
 & incensam caritate orationem, non multas
 verborum argutias desiderant. Partim etiam
 in priuatis rebus, quæ ad vitæ institutionem
 pertinent, quo in curriculo nobiles Philoso-
 phi, vt Isocrates, Dio Prusæus, Maximus Ty-
 rius, Arianus Epicteti, Plutarchus, Seneca, &
 alij feliciter defudârunt.

Pract-